

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia 2016 r.

**w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet
w ciąży lub karmiących dziecko piersią¹⁾**

Na podstawie art. 176 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wykaz prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. poz. 545, z 2002 r. poz. 1092 oraz z 2015 r. poz. 1737).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

¹⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają dyrektywę Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią, zmienioną dyrektywą 2007/30/WE oraz dyrektywą 2014/27/UE (Dz. Urz. WE L 348 z 28.11.1992, str. 1; L 165 z 27.06.2007, str. 21 i L 65 z 4.03.2014, str. 1).

Departament Pracy
[Podpis]
Ewelina Zimolajska
17. 11. 2016.

WYKAZ PRAC UCIAŻLIWYCH, NIEBEZPIECZNYCH LUB SZKODLIWYCH DLA
ZDROWIA KOBIET W CIĄŻY LUB KARMIAĄCYCH DZIECKO PIERSIĄ

**I. Prace związane z wysiłkiem fizycznym i ręcznym transportem ciężarów oraz wymuszoną
pozycją ciała**

1. Dla kobiet w ciąży:

- 1) wszystkie prace, przy których najwyższe wartości obciążenia pracą fizyczną, mierzone wydatkiem energetycznym netto na wykonanie pracy, przekraczają 2900 kJ na zmianę roboczą, a przy pracy dorywczej 7,5 kJ/min;
- 2) ręczne podnoszenie i przenoszenie ciężarów o masie przekraczającej 3 kg;
- 3) ręczna obsługa elementów urządzeń (dźwigni, korb, kół sterowniczych itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej:
 - a) przy obsłudze oburęcznej – 12,5 N przy pracy stałej i 25 N przy pracy dorywczej (wykonywanej do 4 razy na godzinę, jeżeli łączny czas wykonywania tych prac nie przekracza 4 godzin na dobę),
 - b) przy obsłudze jednoręcznej – 5 N przy pracy stałej i 12,5 N przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w pkt 3 lit. a;
- 4) nożna obsługa elementów urządzeń (pedałów, przycisków itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej 30 N;
- 5) ręczne przenoszenie ciężarów pod górę;
- 6) oburęczne przemieszczanie przedmiotów, jeśli do zapoczątkowania ich ruchu niezbędne jest użycie siły przekraczającej:
 - a) 30 N – przy pchaniu,
 - b) 25 N – przy ciągnięciu;
- 7) ręczne przetaczanie przedmiotów o kształtach okrągłych oraz udział w zespołowym przemieszczaniu przedmiotów;
- 8) ręczne przenoszenie materiałów ciekłych – gorących, żrących lub o właściwościach szkodliwych dla zdrowia;
- 9) przewożenie ciężarów na taczkach i wózkach poruszanych ręcznie;
- 10) prace w pozycji wymuszonej;

- 11) prace w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej, przy czym czas spędzony w pozycji stojącej nie może jednorazowo przekraczać 15 minut, po którym to czasie powinna nastąpić 15-minutowa przerwa;
- 12) prace na stanowiskach z monitorami ekranowymi – w łącznym czasie przekraczającym 8 godzin na dobę i 45 minut przy obsłudze monitora w każdej godzinie pracy.

2. Dla kobiet karmiących dziecko piersią:

- 1) wszystkie prace, przy których najwyższe wartości obciążenia pracą fizyczną, mierzone wydatkiem energetycznym netto na wykonanie pracy, przekraczają 4200 kJ na zmianę roboczą, a przy pracy dorywczej 12,5 kJ/min;
- 2) ręczne podnoszenie i przenoszenie ciężarów o masie przekraczającej:
 - a) 6 kg – przy pracy stałej,
 - b) 10 kg – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w ust. 1 pkt 3 lit. a;
- 3) ręczna obsługa elementów urządzeń (dźwigni, korb, kół sterowniczych itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej:
 - a) przy obsłudze oburęcznej – 25 N przy pracy stałej i 50 N przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w ust. 1 pkt 3 lit. a,
 - b) przy obsłudze jednoręcznej – 10 N przy pracy stałej i 25 N przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w ust. 1 pkt 3 lit. a;
- 4) nożna obsługa elementów urządzeń (pedałów, przycisków itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej:
 - a) 60 N – przy pracy stałej,
 - b) 100 N – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w ust. 1 pkt 3 lit. a;
- 5) ręczne przenoszenie przedmiotów o masie przekraczającej 6 kg – na wysokość ponad 4 m lub na odległość przekraczającą 25 m;
- 6) ręczne przenoszenie pod górę – po nierównej powierzchni, pochylniach, schodach, których maksymalny kąt nachylenia nie przekracza 30°, a wysokość 4 m – ciężarów o masie przekraczającej 6 kg;
- 7) ręczne przenoszenie pod górę – po nierównej powierzchni, pochylniach, schodach, których maksymalny kąt nachylenia przekracza 30°, a wysokość 4 m – ciężarów o masie przekraczającej:
 - a) 4 kg – przy pracy stałej,
 - b) 6 kg – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w ust. 1 pkt 3 lit. a;
- 8) oburęczne przemieszczanie przedmiotów, jeśli do zapoczątkowania ich ruchu niezbędne jest użycie siły przekraczającej:
 - a) 60 N – przy pchaniu,

- b) 50 N – przy ciągnięciu;
- 9) ręczne przetaczanie przedmiotów o kształtach okrągłych (w szczególności beczek, rur o dużych średnicach), jeżeli:
 - a) masa przetaczanych przedmiotów, po terenie poziomym o twardej i gładkiej nawierzchni, przekracza 40 kg na jedną kobietę,
 - b) masa przedmiotów wtaczanych na pochylnie przekracza 10 kg na jedną kobietę;
- 10) udział w zespołowym przenoszeniu przedmiotów;
- 11) przenoszenie materiałów ciekłych – gorących, żrących lub o właściwościach szkodliwych dla zdrowia;
- 12) przewożenie ładunków o masie przekraczającej:
 - a) 20 kg – przy przewożeniu na taczce jednokołowej po terenie o nachyleniu nie przekraczającym 5% lub 15 kg – po terenie o nachyleniu większym niż 5%,
 - b) 70 kg – przy przewożeniu na wózku 2-kołowym po terenie o nachyleniu nie przekraczającym 5% lub 50 kg – po terenie o nachyleniu większym niż 5%,
 - c) 90 kg – przy przewożeniu na wózku 3- lub 4-kołowym po terenie o nachyleniu nie przekraczającym 5% lub 70 kg – po terenie o nachyleniu większym niż 5%.

Wyżej podane dopuszczalne masy ładunku obejmują również masę urządzenia transportowego i dotyczą przewożenia ciężarów po powierzchni równej, twardej i gładkiej. W przypadku przewożenia ciężarów po powierzchni nierównej lub nieutwardzonej, masa ładunku nie może przekraczać 60% podanych wartości;
- 13) przewożenie ładunków na wózku szynowym o masie przekraczającej, łącznie z masą wózka:
 - a) 120 kg – przy przewożeniu po terenie o nachyleniu nie przekraczającym 2%,
 - b) 90 kg – przy przewożeniu po terenie o nachyleniu większym niż 2%;
- 14) przewożenie ładunków:
 - a) na taczce jednokołowej lub wózku po terenie o nachyleniu większym niż 8%,
 - b) na taczce jednokołowej lub wózku na odległość przekraczającą 200 m.
 - c) na wózku szynowym po terenie o nachyleniu większym niż 4%,
 - d) na wózku szynowym na odległość przekraczającą 400 m.

II. Prace w mikroklimacie zimnym, gorącym i zmiennym

Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace w warunkach, w których wskaźnik PMV (przewidywana ocena średnia), określany zgodnie z Polską Normą, jest większy od 1,0;
- 2) prace w warunkach, w których wskaźnik PMV (przewidywana ocena średnia), określany zgodnie z Polską Normą, jest mniejszy od -1,0;

- 3) prace w środowisku o dużych wahańach parametrów mikroklimatu, szczególnie przy występowaniu nagłych zmian temperatury powietrza w zakresie przekraczającym 15°C, przy braku możliwości stosowania co najmniej 15-minutowej adaptacji w pomieszczeniu o temperaturze pośredniej.

III. Prace w narażeniu na hałas lub drgania

Dla kobiet w ciąży:

- 1) prace w warunkach narażenia na hałas, którego:
 - a) poziom ekspozycji odniesiony do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy przekracza wartość 65 dB,
 - b) szczytowy poziom dźwięku C przekracza wartość 130 dB,
 - c) maksymalny poziom dźwięku A przekracza wartość 110 dB;
- 2) prace w warunkach narażenia na hałas infradźwiękowy, którego równoważny poziom ciśnienia akustycznego skorygowany charakterystyką częstotliwościową G, odniesiony do 8-godzinnego dobowego lub przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy przekracza wartość 86 dB;
- 3) prace w warunkach narażenia na hałas ultradźwiękowy, którego:
 - a) równoważne poziomy ciśnienia akustycznego w pasmach terejowych o częstotliwościach środkowych od 10 kHz do 40 kHz, odniesione do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy,
 - b) maksymalne poziomy ciśnienia akustycznego w pasmach terejowych o częstotliwościach środkowych od 10 kHz do 40 kHz
– przekraczają wartości podane w tabeli:

Częstotliwość środkowa pasm terejowych (kHz)	Równoważny poziom ciśnienia akustycznego odniesiony do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy (dB)	Maksymalny poziom ciśnienia akustycznego (dB)
10; 12.5; 16	75	95
20	85	105
25	100	120

31,5: 40	105	125
----------	-----	-----

- 4) prace w warunkach narażenia na drgania działające na organizm przez kończyny górne, których:
 - a) wartość ekspozycji dziennej, wyrażonej w postaci równoważnej energetycznie dla 8 godzin działania sumy wektorowej skutecznych, skorygowanych częstotliwościowo przyspieszeń drgań, wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych (a_{hwz} , a_{hwy} , a_{hwz}), przekracza 1 m/s^2 ,
 - b) wartość ekspozycji trwającej 30 minut i krócej, wyrażonej w postaci sumy wektorowej skutecznych, skorygowanych częstotliwościowo przyspieszeń drgań wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych (a_{hwz} , a_{hwy} , a_{hwz}), przekracza 4 m/s^2 ;
- 5) wszystkie prace w warunkach narażenia na drgania o ogólnym oddziaływaniu na organizm człowieka.

IV. Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania jonizującego

1. Dla kobiet w ciąży:

- 1) prace w zasięgu pól elektromagnetycznych o natężeniach przekraczających wartości dla strefy bezpiecznej, określone w przepisach w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
- 2) prace w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące określonych w przepisach prawa atomowego.

2. Dla kobiet karmiących dziecko piersią – prace w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące określonych w przepisach prawa atomowego.

V. Prace w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu

Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią – prace nurków, prace w zbiornikach ciśnieniowych oraz wszystkie prace w warunkach podwyższonego lub obniżonego ciśnienia.

VI. Prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi

1. Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace stwarzające ryzyko zakażenia: wirusem zapalenia wątroby typu B, wirusem ospy wietrznej i półpaśca, wirusem różyczki, wirusem HIV, wirusem cytomegalii, pałeczką listeriozy, toksoplazmą;
- 2) prace przy obsłudze zwierząt dotkniętych chorobami zakaźnymi lub inwazyjnymi.

2. Dla kobiet w ciąży – prace w narażeniu na inne czynniki biologiczne zakwalifikowane do grupy 2-4 zagrożenia, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 222¹ § 3 Kodeksu pracy – jeżeli wyniki oceny ryzyka zawodowego, z uwzględnieniem działań terapeutycznych wymuszonych określonymi czynnikami biologicznymi, wskażą na niekorzystny wpływ na zdrowie kobiety w ciąży lub przebieg ciąży, w tym rozwój płodu.

VII. Prace w narażeniu na działanie szkodliwych substancji chemicznych

Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace w narażeniu na działanie substancji i mieszanin spełniających kryteria klasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającym i uchylającym dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, str. 1) w jednej lub kilku z następujących klas lub kategorii zagrożenia wraz z jednym lub kilkoma następującymi zwrotami wskazującymi rodzaj zagrożenia:

- a) działanie mutagenne na komórki rozrodcze, kategoria 1A, 1B lub 2 (H340, H341).
- b) rakotwórczość, kategoria 1A, 1B lub 2 (H350, H350i, H351).
- c) działanie szkodliwe na rozrodczość, kategoria 1A, 1B lub 2 albo dodatkowa kategoria szkodliwego wpływu na laktację lub szkodliwego oddziaływania na dzieci karmione piersią (H360, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361fd, H362).
- d) działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe, kategoria 1 lub 2 (H370, H371)

– niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy:

- 2) prace w narażeniu na niżej wymienione substancje chemiczne niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy:
 - a) czynniki chemiczne o znanym i niebezpiecznym wchłanianiu przez skórę,
 - b) leki cytostatyczne,
 - c) mangan,
 - d) syntetyczne estrogeny i progesterony.
 - e) tlenek węgla,

- f) ołów i jego związki organiczne i nieorganiczne.
 - g) rtęć i jej związki organiczne i nieorganiczne;
- 3) prace w narażeniu na działanie rozpuszczalników organicznych, jeżeli ich stężenia w środowisku pracy przekraczają wartości 1/3 najwyższych dopuszczalnych stężeń;
- 4) prace lub procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, wymienione w ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1117).

VIII. Prace grożące ciężkimi urazami fizycznymi lub psychicznymi

1. Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace w wykopach oraz w zbiornikach i kanałach;
- 2) prace pod ziemią we wszelkiego rodzaju kopalniach;
- 3) prace w wymuszonym rytmie pracy (na przykład na taśmie);
- 4) inne prace stwarzające ryzyko ciężkiego urazu fizycznego lub psychicznego, w tym gaszenie pożarów, udział w akcjach ratownictwa chemicznego, usuwanie skutków awarii, prace z materiałami wybuchowymi, prace przy uboju zwierząt hodowlanych oraz obsłudze rozplodników.

2. Dla kobiet w ciąży – praca na wysokości – poza stałymi galeriami, pomostami, podestami i innymi stałymi podwyższeniami, posiadającymi pełne zabezpieczenie przed upadkiem z wysokości (bez potrzeby stosowania środków ochrony indywidualnej przed upadkiem), oraz wchodzenie i schodzenie po drabinach i kłamrach.

UZASADNIENIE

Obecnie wykaz prac, których nie mogą wykonywać kobiety, w szczególności będące w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, jest określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. poz. 545, z 2002 r. poz. 1092 oraz z 2015 r. poz. 1737).

Powołane wyżej rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 176 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, zgodnie z którym nie wolno zatrudniać kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia. Wykaz tych prac określiła Rada Ministrów w ww. rozporządzeniu.

Komisja Europejska uznała przepisy tego artykułu za niezgodne z postanowieniami dyrektywy 2002/73/WE¹⁾ zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy. Z brzmienia tego artykułu wynikało, że odnosi się on do wszystkich kobiet, a nie tylko do kobiet w ciąży i karmiących piersią, co zdaniem Komisji Europejskiej stanowiło przeszkodę w zapewnieniu równouprawnienia płci, szczególnie w zakresie dostępu do zatrudnienia.

Ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1053) zmieniony został art. 176 Kodeksu pracy, w tym upoważnienie do wydania rozporządzenia Rady Ministrów. Zmieniona treść tego artykułu odnosi się wyłącznie do kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią. Zgodnie z art. 176 § 1 Kodeksu pracy kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią nie mogą wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Natomiast zawarte w art. 176 § 2 Kodeksu pracy upoważnienie do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia przewiduje określenie wykazu takich prac obejmującego prace:

- związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów,
- mogące mieć niekorzystny wpływ ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników występujących w środowisku pracy i poziomu ich występowania.

¹⁾ W związku z wejściem w życie dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, została uchylona dyrektywa 76/207/EWG zmieniona dyrektywą 2002/73/WE. Dyrektywa 2006/54/WE konsoliduje prawo UE w zakresie równego traktowania, upraszczając przepisy zawarte w dotychczasowych dyrektywach, w tym w dyrektywie 76/207/EWG zmienionej dyrektywą 2002/73/WE.

W celu wykonania ww. upoważnienia przygotowano projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią.

Projekt rozporządzenia zapewnia wdrożenie postanowień dyrektywy Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią.

W związku z tym, że projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego, nie ma możliwości podjęcia alternatywnych środków umożliwiających osiągnięcie celu zamierzonego przez projektodawcę.

Zgodnie z nowym upoważnieniem w projekcie nie zostały zamieszczone regulacje dotyczące prac, których nie powinny wykonywać kobiety nie będące w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, tj.:

- prace związane z wysiłkiem fizycznym i ręcznym transportem ciężarów,
- prace pod ziemią, we wszystkich kopalniach.

W związku z powyższym projektowana jest zmiana rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. poz. 313, z późn. zm.) – w celu określenia dopuszczalnych norm obciążenia pracą fizyczną (w tym norm ręcznego przemieszczania ciężarów) dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią. Dotychczas normy takie zostały określone w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet.

Projektowane rozporządzenie, w stosunku do dotychczas obowiązującego, zostało ograniczone do określenia prac, których nie powinny wykonywać wyłącznie kobiety w ciąży lub karmiące dziecko piersią. Dopuszczalne wielkości narażenia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią na czynniki uciążliwe, niebezpieczne lub szkodliwe dla zdrowia zostały co do zasady przeniesione z dotychczas obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (wielkości te przyjęto na podstawie propozycji ekspertów z dziedziny medycyny pracy i ochrony pracy – w szczególności z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB i Instytutu Medycyny Pracy).

Prace wymienione w załączniku do projektowanego rozporządzenia zostały podzielone na 8 części:

1) W części I. *Prace związane z wysiłkiem fizycznym i ręcznym transportem ciężarów oraz wymuszoną pozycją ciała*, utrzymane zostały dotychczasowe dopuszczalne dla kobiet w ciąży normy wysiłku fizycznego, w tym normy dźwigania ciężarów (określone w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r.).

Na wniosek Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, zaproponowano uwzględnienie w ust. 1 tej części wykazu – prac, które nie powinny być wykonywane przez kobiety w ciąży (ze względu na możliwe negatywne skutki dla przebiegu ciąży, w tym rozwoju płodu), tj. prac przy:

- ręcznym przenoszeniu ciężarów pod górę,
- oburęcznym pchaniu lub ciągnięciu przedmiotów, jeśli do zapoczątkowania ich ruchu niezbędne jest użycie siły przekraczającej: 30 N – przy pchaniu, 25 N – przy ciągnięciu.
- ręcznym przetaczaniu przedmiotów o kształtach okrągłych oraz zespołowym przemieszczaniu przedmiotów;
- ręcznym przenoszeniu materiałów ciekłych – gorących, żrących lub o właściwościach szkodliwych dla zdrowia (bez względu na masę tych przedmiotów),
- przewożeniu ciężarów na taczkach i wózkach poruszanych ręcznie.

W ust. 1 tej części, jako prace których nie powinny wykonywać kobiety w ciąży wymieniono również:

- prace w pozycji wymuszonej,
- prace w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej, przy czym czas spędzony w pozycji stojącej nie może jednorazowo przekraczać 15 minut, po którym to czasie powinna nastąpić 15-minutowa przerwa²⁾ oraz
- prace przy obsłudze monitorów ekranowych, które mogłyby być wykonywane przez kobiety nie dłużej niż przez 45 minut w ciągu każdej godziny, przy nieprzekraczaniu 8 godzin łącznego czasu pracy w ciągu doby³⁾.

Według Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB kobiety w ciąży mogą być dopuszczone do pracy w pozycji siedzącej przy obsłudze monitorów nie dłużej niż 45 minut w każdej godzinie pracy, przy zapewnieniu 15 minut przerwy po takim czasie pracy, i jednoczesnym ograniczeniu łącznego dobowego czasu pracy do 8 godzin. Z opinii Instytutu wynika, że dla zmniejszenia obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego podczas pracy przy obsłudze monitorów ekranowych (wykonywanej w niezmienniej pozycji ciała) lepsze efekty daje wprowadzenie częstszych przerw, niż skrócenie całkowitego czasu pracy w ciągu zmiany roboczej.

²⁾ Prace te są obecnie wymienione w części I ust. 7 pkt 4; kobiety w ciąży nie mogą wykonywać pracy w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej.

³⁾ Prace te są obecnie wymienione w ust. 1 pkt 4 części IV; kobiety w ciąży nie mogą obsługiwać monitorów ekranowych powyżej 4 godzin na dobę.

Podobną propozycję w stosunku do pracy w pozycji stojącej zgłosił Instytut Medycyny Pracy w Łodzi. Zgodnie z opinią Instytutu dla kobiet w ciąży wykonywanie pracy w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej, bez jednoczesnego zagwarantowania maksymalnych okresów wykonywania pracy w tej pozycji oraz minimalnych przerw, byłoby zbyt obciążające. W związku z tym doprecyzowano ww. okresy wykonywania pracy i przerw. Z opinią tą zgodził się CIOP-PIB.

Zgodnie z opinią Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB nie jest uzasadnione utrzymywanie dla kobiet karmiących dziecko piersią zakazu pracy w pozycji wymuszonej oraz pracy w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej.

Na wniosek Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi zaproponowano podwyższenie dopuszczalnych norm wydatku energetycznego, a także norm dotyczących dźwigania ciężarów i sił niezbędnych do ich przemieszczania, dla kobiet karmiących dziecko piersią (dotychczas normy takie są identyczne dla kobiet w ciąży i karmiących), uznając że nie wpłynie to negatywnie na karmienie. Zgodnie z tą propozycją normy dotyczące przemieszczania ciężarów dla kobiet w ciąży powinny stanowić $\frac{1}{4}$ norm określonych dla wszystkich kobiet (nie będących w ciąży lub w okresie karmienia), a normy dla kobiet karmiących – $\frac{1}{2}$ takich norm. Z powyższą propozycją zgodził się Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB.

Definicję „pracy dorywczej”, stosowanej w tej części, przyjęto z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych;

- 2) W części II. *Prace w mikroklimacie zimnym, gorącym i zmiennym* – na wniosek Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, zaproponowano obniżenie wskaźnika PMV (przewidywana ocena średnia) z obecnego 1,5 do 1,0 (w mikroklimacie gorącym) oraz z obecnego -1,5 do -1,0 (w mikroklimacie zimnym). Wskaźnik PMV w zakresie od -1 do +1 odpowiada warunkom środowiska zbliżonym do umiarkowanego, co powinno korzystnie wpłynąć na warunki pracy kobiet w ciąży i karmiących. Obniżenie wskaźnika PMV spowoduje dalsze przesunięcie wymagań dla środowiska pracy w kierunku komfortu (o ok. 3° C mniej w gorącu i ok. 2-3° więcej w zimnym środowisku). Pogląd Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi podziela również Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB. Jednocześnie CIOP-PIB zaproponował doprecyzowanie niejasnej redakcji zawartej w pkt 3 części II. i ustalenie, że pracami wzbronionymi dla kobiet w ciąży oraz karmiących piersią są prace w środowisku o dużych wahaniami parametrów mikroklimatu, szczególnie przy występowaniu nagłych zmian temperatury powietrza w zakresie przekraczającym 15°C, przy braku możliwości stosowania co najmniej 15-minutowej adaptacji w pomieszczeniu

o temperaturze pośredniej. Proponowany przepis jest zgodny z przepisem zawartym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2016 r. poz. 1509);

- 3) W części III. *Prace w narażeniu na hałas i drgania*, utrzymano dotychczasowe kryteria warunków środowiska pracy w narażeniu na hałas, hałas infradźwiękowy oraz drgania, których niespełnienie będzie jednoznaczne z zakazem zatrudniania kobiet w ciąży, przy czym treść dotyczącą drgań dostosowano do zmienionego brzmienia przepisów w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Zgodnie z propozycją Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB z części tej usunięto określony dotychczas w pkt 2 lit. b zakaz zatrudniania kobiet w ciąży przy pracach w narażeniu na hałas infradźwiękowy, którego szczytowy nieskorygowany poziom ciśnienia akustycznego przekracza 135 dB, bowiem nie jest możliwy pomiar tej wielkości przy pomocy dostępnych obecnie mierników poziomu dźwięku (spełniających wymagania określone dla takich mierników w normie PN-EN 61672). Ponadto, zgodnie z propozycją Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi (popartą przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy) – w odniesieniu do hałasu ultradźwiękowego:

– obniżono o 2 dB wartości dopuszczalne równoważnego poziomu ciśnienia akustycznego – w celu zrównania tych wartości z wartościami dopuszczalnymi przyjętymi dla młodocianych (w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac),

– obniżono wartości dopuszczalne maksymalnego poziomu ciśnienia akustycznego o 5 dB – w celu zachowania tych samych relacji jak w przypadku dopuszczalnych wartości równoważnego poziomu ciśnienia akustycznego w odniesieniu do norm dla ogółu zatrudnionych zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 817, z późn. zm.).

Tak więc zaproponowane dopuszczalne wartości hałasu ultradźwiękowego są o 5 dB niższe niż określone dla ogółu pracowników w rozporządzeniu w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy:

- 4) W części IV. *Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania*

jonizującego⁴⁾ zaproponowano rezygnację z ograniczania narażenia kobiet w ciąży na promieniowanie nadfioletowe (do wartości ¼ NDN). Zgodnie z opinią CIOP-PIB wystarczające dla ochrony kobiety w ciąży jest ograniczenie narażenia na promieniowanie nadfioletowe do wartości najwyższych dopuszczalnych natężeń określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Zaproponowano również przeniesienie z tej części wykazu do części I – prac przy obsłudze monitorów ekranowych (dotychczas jest wzbronione wykonywanie tych prac ponad 4 godziny na dobę dla kobiet w ciąży), o czym mowa w pkt 1.

W związku z powyższymi zmianami zaproponowano nowe brzmienie tytułu części IV: „Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania jonizującego”;

- 5) W części V. *Prace w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu* utrzymano w zasadzie dotychczasową regulację, wymieniając dodatkowo jako zakazane prace w zbiornikach ciśnieniowych, które zostały wymienione w części A ust. 1 lit. a załącznika nr II do dyrektywy 92/85/EWG;
- 6) W części VI. *Prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi* utrzymano dotychczasowe regulacje, przy czym w ust. 2 doprecyzowano kwestię dotyczącą oceny ryzyka zawodowego, wskazując, że niekorzystny wpływ na przebieg ciąży obejmuje również niekorzystny wpływ na rozwój płodu. Wynika to z potrzeby uwzględnienia ust. 2 części A załącznika nr I do dyrektywy 92/85/EWG, zgodnie z którym wymagane jest uwzględnienie podczas oceny ryzyka możliwego niekorzystnego działania określonych czynników biologicznych również na nienarodzone dzieci.

Ponadto, w ust. 1 pkt 1 proponuje się zastąpić wyraz „toksoplazmozą” wyrazem „toksoplazmą”. Należy zauważyć, że wszystkie pozostałe czynniki biologiczne wymienione w tym punkcie są czynnikami chorobotwórczymi (takim czynnikiem jest toksoplazma, a toksoplazmoza jest jednostką chorobową);

- 7) W pkt 2 części VII. *Prace w narażeniu na działanie szkodliwych substancji chemicznych*, spośród substancji chemicznych w narażeniu na które nie mogą wykonywać pracy kobiety w ciąży lub karmiące piersią, niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy, wykreślono wymieniony w lit. d styren – sklasyfikowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie

⁴⁾ Tytuł części IV dostosowano do projektowanej zawartości tej części.

(WE) nr 1907/2006. Jednocześnie w punkcie tym pozostawiono rtęć i jej związki organiczne i nieorganiczne, ołów i jego związki organiczne i nieorganiczne oraz tlenek węgla – również sklasyfikowane zgodnie z ww. rozporządzeniem nr 1272/2008 – bowiem substancje te wymienione są w dyrektywie 92/85/EWG, której postanowienia są wdrażane projektowanym rozporządzeniem. Są to substancje bardzo szkodliwe lub niebezpieczne i wskazane jest zwrócenie na nie szczególnej uwagi pracodawców.

Ponadto, w celu ujednoczenia regulacji zawartych w punkcie 1 i 2 – w punkcie 1 dodano wyrazy „niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy”. Zarówno w pkt 1 jak i w pkt 2 chodzi bowiem o prace w narażeniu na określone czynniki niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy:

- 8) do części VIII. *Prace grożące ciężkimi urazami fizycznymi lub psychicznymi*, w celu ujednoczenia regulacji, zostały włączone prace zamieszczone dotychczas w ust. 2 części V załącznika do rozporządzenia „Prace pod ziemią, poniżej poziomu gruntu i na wysokości” przy czym zakazem pracy w wykopach objęto również kobiety karmiące dziecko piersią.

W części tej nie zostały już uwzględnione prace pod ziemią, we wszystkich kopalniach – jako prace, których nie mogą wykonywać kobiety nie będące w ciąży lub karmiące dziecko piersią. Prace te zostały usunięte z wykazu w związku z uzasadnioną opinią Komisji Europejskiej, która zwróciła uwagę, że zakaz ten stanowi przeszkodę w równouprawnieniu płci, co jest niezgodne z postanowieniami dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego. Należy zauważyć, że zgodnie z dotychczasowym stanem prawnym także kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią mogły być dopuszczone do pracy pod ziemią w kopalniach na stanowiskach kierowniczych, nie wymagających stałego przebywania pod ziemią i wykonywania pracy fizycznej w okresie studiów, w ramach szkolenia zawodowego oraz wykonywanej dorywczo nie wymagającej pracy fizycznej. W projektowanym rozporządzeniu zrezygnowano z ww. wyłączenia, co oznacza, że kobiety w ciąży i karmiące nie będą mogły podjąć żadnej pracy pod ziemią w kopalniach. Wynika to z postanowień dyrektywy 92/85/EWG, która w załączniku nr I i II jako prace zakazane dla kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią wskazuje prace w kopalniach pod ziemią, nie czyniąc wyjątków.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projektowane rozporządzenie zostało udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z treścią § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006).

Przewiduje się wejście w życie projektowanego rozporządzenia z dniem 1 maja 2017 r.

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministerstwo Zdrowia</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w MRPiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Wiktor Leszczyński, Departament Prawa Pracy, tel.: 22 66 11 752, e-mail: wiktor.leszczynski@mrpips.gov.pl Małgorzata Kurowska, Departament Prawa Pracy, tel. 22 66 11 746, e-mail: malgorzata.kurowska@mrpips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 3 listopada 2016 r.</p> <p>Źródło:</p> <ul style="list-style-type: none"> - art. 176 ustawy – Kodeks pracy, - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. poz. 545, z 2002 r. poz. 1092 oraz z 2015 r. poz. 1737), - dyrektywa Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią, zmieniona dyrektywą 2007/30/WE oraz dyrektywą 2014/27/UE (Dz. U. UE L348 z 28.11.1992, str. 1; L165 z 27.06.2007, str. 21 i L65 z 4.03.2014, str. 1), - dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy. <p>Nr w wykazie: RC20</p>
---	---

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przedmiotowy projekt ma na celu realizację upoważnienia zawartego w art. 176 § 2 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Nie jest możliwe rozwiązanie problemu poprzez działania pozaregulacyjne.

Projekt, w stosunku do obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet, wprowadza w szczególności następujące zmiany:

- wykaz prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia (stanowiący załącznik do projektowanego rozporządzenia) zawiera ograniczenia zatrudniania przy tych pracach jedynie dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią,
- w wykazie nie zostały uwzględnione, jako prace niedozwolone dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, prace w kopalniach pod ziemią; prac tych nie będą mogły wykonywać jedynie kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią,
- z dotychczasowego wykazu usunięto regulacje dotyczące dopuszczalnych norm w zakresie wysiłku fizycznego i ręcznego transportu ciężarów dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią; pozostawiono jedynie takie normy dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią,
- zaproponowano możliwość dopuszczenia kobiet w ciąży do prac przy obsłudze monitorów ekranowych, które mogłyby być wykonywane przez kobiety nie dłużej niż przez 45 minut w ciągu każdej godziny, przy nieprzekraczaniu 8 godzin łącznego czasu pracy w ciągu doby (dotychczasowy zapis ograniczał możliwość pracy przy obsłudze monitorów ekranowych do 4 godzin na dobę)
- z wykazu usunięto zakaz zatrudniania kobiet w ciąży przy pracach w narażeniu na hałas infradźwiękowy, którego szczytowy nieskorygowany poziom ciśnienia akustycznego przekracza 135 dB,
- z wykazu usunięto zakaz zatrudniania kobiet w ciąży na promieniowanie nadfioletowe przekraczające wartości 1/4 NDN,
- zaproponowano podwyższenie dopuszczalnych norm wydatku energetycznego, a także norm dotyczących dźwigania ciężarów i sił niezbędnych do ich przemieszczania, dla kobiet karmiących dziecko piersią (dotychczas normy takie są identyczne dla kobiet w ciąży i karmiących), uznając że nie wpłynie to negatywnie na karmienie,
- do prac, których nie powinny wykonywać kobiety w ciąży (ze względu na możliwe negatywne skutki dla przebiegu ciąży, w tym rozwoju płodu) zaliczono prace przy:
 - oburęcznym pchaniu lub ciągnięciu przedmiotów, jeśli do zapoczątkowania ich ruchu niezbędne jest użycie

sily przekraczającej: 30 N - przy pchaniu, 25 N - przy ciągnięciu,

- ręcznym przetaczaniu przedmiotów o kształtach okrągłych oraz zespołowym przemieszczaniu przedmiotów;
 - przenoszeniu materiałów ciekłych - gorących, żrących lub o właściwościach szkodliwych dla zdrowia (bez względu na masę tych przedmiotów),
 - ręczne przenoszenie ciężarów pod górę, przewożeniu ciężarów na taczkach i wózkach poruszanych ręcznie.
- normy dotyczące wysiłku fizycznego oraz ręcznego transportu ciężarów dla kobiet karmiących piersią określono jako 1/2 norm określonych dla wszystkich kobiet (nie będących w ciąży lub w okresie karmienia piersią),
- z wykazu usunięto zakaz pracy w pozycji wymuszonej oraz w pozycji stojącej ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej - dla kobiet karmiących dziecko piersią,
- do prac, które nie powinny być wykonywane przez kobiety karmiące dziecko piersią zaliczono przenoszenie materiałów ciekłych - gorących, żrących lub o właściwościach szkodliwych dla zdrowia.

Projektowane rozwiązania powinny wpłynąć na zapewnienie odpowiedniej ochrony zdrowia kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projekt ustawy zapewnia transpozycję postanowień dyrektywy Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią, a także nie narusza przepisów dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana).

Poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej przyjęły różne rozwiązania w zakresie szczególnej ochrony w miejscu pracy kobiet w ciąży i kobiet karmiących piersią.

W Belgii wykaz prac wzbronionych kobietom w ciąży i karmiących dziecko piersią został określony w załączniku II do dekretu królewskiego z dnia 2 maja 1995 r. o ochronie macierzyństwa. W załączniku tym jako prace wzbronione kobietom w ciąży zostały wymienione prace związane z podnoszeniem ciężarów, prace w mikroklimacie gorącym, prace w narażeniu na promieniowanie jonizujące, prace w narażeniu na niektóre czynniki biologiczne i chemiczne, prace w wykopach, prace w kopalniach podziemnych oraz prace w zbiornikach ciśnieniowych, a jako prace wzbronione kobietom karmiącym piersią - prace związane z podnoszeniem ciężarów (w dziewiątym i dziesiątym miesiącu po porodzie), prace w narażeniu na niektóre czynniki biologiczne i chemiczne, prace w wykopach oraz prace w kopalniach podziemnych. Natomiast w załączniku I ww. dekretu podana została lista zagrożeń, które powinny być w szczególny sposób uwzględnione w ocenie ryzyka zawodowego w odniesieniu do kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią.

We Francji istnieje kilkanaście dekretów i okólników odnoszących się do prac szczególnie niebezpiecznych i szkodliwych dla kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią, określających dopuszczalne normy osobno dla poszczególnych czynników i warunków pracy. Zgodnie z art. L 1225-12 Kodeksu pracy, pracodawcy są obowiązani uwzględnić te normy - po konsultacji z lekarzem medycyny pracy - podczas dokonywania oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy.

W Irlandii kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy kobiet w ciąży, kobiet które urodziły dziecko oraz kobiet karmiących piersią są uregulowane w rozporządzeniu z 2007 roku w sprawie Bezpieczeństwa, Zdrowia i Dobrostanu w Miejscu Pracy nr 299/2007 (Part 6, Chapter 2). Rozporządzenie zawiera wykaz prac wzbronionych kobietom w ciąży, kobietom które urodziły dziecko oraz kobietom karmiącym piersią (Schedule 8). Z rozporządzenia wynika, że w odniesieniu do tych osób pracodawca ma obowiązek przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego, której celem jest zidentyfikowanie zagrożeń występujących na ich stanowiskach pracy oraz podjąć działania zmierzające do całkowitego wyeliminowania tych zagrożeń.

W Luksemburgu przepisy regulujące kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią zawarte są w Kodeksie pracy Tytuł III, rozdział IV, art. L 334-1 do L 334-4 oraz w załączniku 1 i 2 do Kodeksu. W załączniku 2 wymieniono prace w podwyższonym ciśnieniu oraz prace w narażeniu na niektóre czynniki biologiczne jako prace wzbronione kobietom w ciąży. Natomiast praca w narażeniu na ołów i jego związki oraz praca w kopalniach podziemnych wzbroniona jest zarówno kobietom w ciąży jak kobietom karmiącym dziecko piersią. Załącznik 1 określa czynniki i warunki pracy, stanowiące szczególne zagrożenie dla zdrowia kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią.

W Wielkiej Brytanii kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do kobiet w wieku rozrodczym, kobiet w ciąży, kobiet które urodziły dziecko w ciągu ostatnich 6 miesięcy oraz kobiet karmiących piersią są uregulowane w rozporządzeniu z 1999 roku w sprawie Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy nr 3242/1999 (pkt. 16-18). Z powyższego rozporządzenia wynika, że w odniesieniu do tych osób pracodawca przeprowadza ocenę ryzyka zawodowego biorąc pod uwagę wszelkie zagrożenia występujące w miejscu pracy, w szczególności dla kobiet w ciąży.

kobiet które urodziły dziecko w ciągu ostatnich 6 miesięcy oraz kobiet karmiących piersią brane jest pod uwagę narażenie na czynniki wymienione w załączniku do dyrektywy Rady 92/85/EWG.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
pracodawcy	3 843 588	Informacje i opracowania statystyczne - Główny Urząd Statystyczny – 2014 r.	Projektowane przepisy umożliwią zatrudnianie kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią przy pracach pod ziemią we wszelkiego rodzaju kopalniach (dotychczas prace takie znajdowały się w wykazie prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet).
pracownicy ogółem, w tym kobiety	10.339.799 (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy – stan w dniu 31.12.2014 r.) 5.121.503	„Pracujący w gospodarce narodowej w 2014 r.” – GUS	Projektowane przepisy umożliwią zatrudnianie kobiet nie będących w ciąży i w okresie karmienia piersią przy pracach pod ziemią, we wszystkich kopalniach (pod warunkiem nieprzekraczania dopuszczalnego obciążenia pracą fizyczną). Dotychczas takie prace znajdowały się w wykazie prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projektowane rozporządzenie zostało przesłane do zaopiniowania w trybie przepisów ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240), ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) oraz ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) następującym organizacjom: Radą Dialogu Społecznego, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Związkiem Pracodawców Business Centre Club, Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacją Lewiatan, Związkiem Rzemiosła Polskiego.

Ponadto, projekt jest przedmiotem konsultacji publicznych z następującymi organizacjami: Krajowa Izba Gospodarcza, Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Stowarzyszenie Ochrony Pracy, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Służby BHP.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Lącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania													

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków dla sektora finansów publicznych i jednostek samorządu terytorialnego.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

- zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

- zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

- tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz: Projekt nie wprowadza dodatkowych obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie powinno zapewnić odpowiednią ochronę zdrowia kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Projektowane rozporządzenie przewidziane jest do wydania w I kwartale 2017 r., z terminem wejścia w życie z dniem 1 maja 2017 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu ze względu na prawno-legislacyjny charakter projektowanych zmian.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		